

Om fortidens fremtid - Forsvarstaler for det klassiske

af Brian Andreassen

Om fortidens fremtid – Forsvarstaler for det klassiske, red. Brian Andreassen (ISBN 87 7288 823 7), 312 sider med 46 sort/hvid-illustrationer. Bogen kan købes i boghandlen eller direkte hos forlaget: Aarhus Universitetsforlag, Langelandsgade 177, 8200 Århus N., email: www.unipress.dk, fax: 89 42 53 77. Prisen er 248,00 kr. inkl. moms (forsendelse er ikke inkluderet heri).

I maj 2003 indgik Folketinget et forlig angående den nye gymnasiereform. Forud for forliget var gået en livlig debat, der hovedsageligt havde bestået af læserbreve. Rygterne gik, at de klassiske fag (igen) var i fare – formentlig fordi de naturvidenskabelige fag skulle styrkes. Der var således ingen, der vidste, hvordan fremtiden for oldtidskundskab, græsk og latin ville komme til at se ud.

På denne baggrund opstod idéen om at udgive en forsvarsantologi for de klassiske fag. Tanken var at samle en række artikler, der fra hver deres vinkel demonstrerer vigtigheden af oldtidsstudierne. Netop ideen om en forsvarshandling står centralt. Det skyldes for det første, at apologien som gammel græsk, demokratisk grundgenre er den form, en anklaget – her antikken, som uretmæssigt er anklaget for at være passé og nyttesløs – kunne vælge for selv at få indflydelse på, om fremtiden var livet eller døden.

Dertil kommer for det andet, at antikken tydeligvis *har* brug for et forsvar – ikke som en hjælpeløs stakkel, der ikke kan forsvare sig selv, men derimod som et overdådigt skatkammer, hvortil blindebanden – de egentlige stakler – har spærret døren, og dét ikke af egen griskhed, men alene fordi de ikke kan se. Antikken ligger ganske vist langt tilbage, og dens udtryksformer – herunder sprogene græsk og latin – kan være vanskeligt tilgængelige, men derfor trænger den så meget desto mere til formidling snarere end formuldning.

Resultatet er blevet en stærk 16-leddet forsvarskæde. Artiklerne er hentet hos både universitetsfolk og gymnasielærere. De dækker et bredt fagspektrum, eftersom såvel kunst, teater, film, arkitektur, filosofi, historie, religion, naturvidenskab, politik og litteratur er repræsenteret. De går til deres stof på meget forskellige måder, idet nogen lader en enkelt facet reflektere, mens andre mere panoramisk perspektiverer et bredere felt.

Fælles for alle er dog et virkningshistorisk blik på antikken. Bogen kan bruges af såvel fag- som lægfolk, og den er især tænkt som en inspirationskilde til de gymnasielærere i oldtidskundskab, der i den kommende tid står for at skulle redefinere deres undervisningsindhold i overensstemmelse med den nye reform: Det er nemlig i mellemtiden blevet vedtaget, at oldtidskundskab forbliver, mens latin desværre må se sig reduceret fra at være et obligatorisk fag for sproglige til nu at gøre græsk følgeskab som valgfag.

Her følger en oversigt over antologiens indhold:

Susanne Høeg: "Den græsk-romerske kulturs placering i Europa" (et historisk rids over udviklingen i de klassiske fag)

Jesper Carlsen: "Det antikke Rom: symbol og underholdning" (om den filmiske bearbejdelse af gladiatorer)

Klaus Neiiendam: "Pjerrot siger noget" (en teaterhistorisk tværanalyse af mimen fra antikken til Pjerrot)

Marianne Pade: "Shakespeare og Plutarch" (om Plutarchs indvirken på Shakespeares tragedier – især *Julius Caesar*)

Jørgen Huggler: "Adequatio rei et intellectus – En opfattelse af sandhed og dens historie" (en filosofisk redegørelse for Thomas Aquinas' sandhedsbegreb og dets rødder i bl.a. antik tænkning)

Maria Fabricius Hansen: "Den farlige, værdifulde fortid – Om udslettelser og genbrug af antikkens arkitektur i middelalderen" (ja, den taler vist for sig selv)

Bo Tao Michaëlis: "Det episke, det romanagtige, det moderne og det postmoderne – Eller: Hvad handler *Odysséen* egentlig om?" (en skitse til anvendelsen af Bakhtins idé om polyfoni på Homers *Odysséen*)

Ole Thomsen: "Logoslandet" (om antikkens indflydelse på dansk litteratur samt en kritisk fremstilling af Michel Foucaults brug af oldtiden)

Kim Michael Skovgaard-Hansen: "Analytisk psykologi og græske myter" (en Jung-inspireret analyse af mytologiske arketyper)

Johannes Adamsen: "Tragisk visdom – og en appel til de foragtende blandt de dannede" (et blik på religionskritikkens indvirkning på overleveringen af antikken)

Brian Andreasen: "Sapfisk kaos og Larsensk kosmos" (en sammenlignende analyse af Sapphos digt til Afrodite og Thøger Larsens gendigtning heraf)

Ivar Gjørup: "Græsk tragedie – Fabula docet" (om de tre store græske tragediedigtere Aischylos, Sofokles og Euripides)

Chr. Gorm Tortzen: "Videnskabshistorien og de klassiske fag" (en videnskabs- og formidlingshistorisk sammenstilling af Theofrast og Ole Rømer)

Peter Zeeberg: "En stadig proces – latinske klassikere i oversættelse" (om oversættelse i al almindelighed og de seks Saxo-oversættelser i særdeleshed)

Ove Petersen: "Prometheus' mishandling" (en litteraturfilosofisk læsning af Prometheusmyten og Hesiods myte om verdensaldrene)

Hans Hauge: "Globalisering er oldtidskundskab" (om klassisk dannelse og dens eksistensvilkår med eksempler fra engelsk litteratur: Joyce, Eliot og Pound)

Alle artikler åbner med et resumé, så man hurtigt kan få et overblik over deres indhold, og bogen er illustreret med et bredt udvalg af illustrationer. Dertil kommer et indeks over personer (mytiske og faktiske) samt behandlede værker.

Denne række af artikler berører en hel del aspekter ved antikken og det klassiske – naturligvis langt fra alle, og mange flere og andre kunne også have været taget med. Antologiens forsvarsstrategi er *pars pro toto* – delen for helheden – og lad os håbe, at den komplekse helhed, som antikken ikke mindst i kultur- og civilisationshistorisk sammenhæng med de ca. 2000 år op til i dag udgør, også i fremtiden vil få mulighed for at blive formidlet til mennesker med trang til selvforståelse. Kun sådan kan vores historie nemlig vedblive at være en *totum pro parte*.